

RMDSZ álláspont és javaslatok a koronavírus-világjárvány gazdasági következményeinek kezelésére

A koronavírus-világjárvány közegészségügyi válságot okozott, ennek következményei a rendkívül gyorsan kibontakozó gazdasági és a társadalmi válság. A jelenlegi számos, egyidőben jelentkező kihívás között a legfontosabb a Covid-19 járvány kezelése, tehát a közegészségügyi helyzet javítása, de ezzel egyidőben a gazdasági válságot is kezelni kell, minden igyekezetet arra kell összpontosítani, hogy a negatív társadalmi hatásokat kordában lehessen tartani.

A járvány terjedése és ezzel együtt a gazdaság helyzete óránként, naponként változik. Jelenleg korlátozott mennyiségű statisztikai adat áll rendelkezésre, az viszont a technikai meghatározást megelőzve is megállapítható, hogy az Európai Unió és Románia gazdasága válságban van és recesszió előtt áll. 2020 második évharmadában a legkedvezőbb forgatókönyv szerint is a GDP másfél százalékával zsugorodik országunk gazdasága. Nagy valószínűséggel sokkal komolyabb hatásokra kell felkészülni, a kétszámjegyű gazdasági visszaesést sem lehet teljességgel kizárni. Amennyiben a Covid-19 járvány kezelése sikeres, a harmadik évharmadban a stabilizáció, a negyedikben pedig a növekedés újraindítása a célkitűzés.

Az RMDSZ prioritása az emberek és családok támogatása, valamint a munkahelyek megvédése, a gazdasági válságkezelés minden eszközének bevetése a negatív társadalmi hatások minimalizálása végett. **A monetáris, fiskális és gazdaságélénkítő eszközök összehangolt alkalmazását szorgalmazzuk.** A leghatékonyabb szociális védelemnek a munkahelyek védelmét tartjuk. A vállalkozások működésének állami költségvetésből és EU forrásokból történő támogatása a munkahelyek megtartását és ezáltal a társadalmi stabilitást szolgálja. **Az RMDSZ kiemelten fontosnak tartja a válság által érintett kis-és közepes vállalkozások, egyéni- és családi vállalkozások támogatását.**

Indokoltnak tartjuk és támogattuk **a 30 napos sürgősségi állapot** bevezetését Romániában, ezzel egyidőben szorgalmazzuk a Parlament felügyeleti hatáskörének maradéktalan tiszteletben tartását. A sürgősségi állapot kizárólag a hatékony válságkezelést kell szolgálja, kizárva a mindennemű visszaélés lehetőségét, az alapvető jogok és szabadságok, valamint az állampolgári jogok indokolatlan megnyirbálását.

A monetáris politika legfontosabb célkitűzései a következő időszakban a likviditás biztosítása, valamint az árfolyam stabilitása. A készpénzellátás maradéktalan biztosítása a magánszemélyek és a gazdaság, a szükséges likviditás a reálgazdaság és a bankrendszer számára létkérdés. Az RMDSZ fontosnak tartja és szorgalmazza a Nemzeti Bank és a pénzügyminisztérium, illetve a kormány monetáris és fiskális közpolitikai intézkedéseinek az összehangolását.

A romániai bankrendszer stabilitása kulcsfontosságú a gazdasági válság idejében. Az RMDSZ helyesli és támogatja a kereskedelmi bankok bejelentéseit, amelyek a magánszemélyek és a

vállalkozások hiteleinek az átütemezését, illetve szerkezeti átalakítását teszik lehetővé, egyéni alapon, azokban az esetekben amikor a hitelfelvevő a koronavírus-járvány következtében átmeneti időre törlesztésképtelenné válik. A romániai jegybank és a kereskedelmi bankrendszer szoros együttműködését szorgalmazzuk a válság következményei enyhítésének céljából. A jegybank intézkedései fontos szerepet játszanak a kereskedelmi bankok likviditás szükségleteinek biztosításában. Az EU válságkezelési intézkedéseivel összhangban kell olyan intézkedéseket meghozni, mint például a KKV garanciaalap (FNGC IMM) tőkésítése vagy a céltartalékolási követelmények lazítása.

Az RMDSZ szorgalmazza az Európai Unió válságkezelési intézkedéseinek maradéktalan

kihasználását. Az EU 2014-2020 költségvetési keretéből finanszírozott Kohéziós Alap belső átcsoportosítása által Románia számára 491 millió euró azonnal rendelkezésre áll, tehát már a következő hetekben átcsoportosítható a válságkezelésben fontos projektekre. Ugyanakkor Románia számára az elkövetkezőkben további 2,588 milliárd euró lesz elérhető. Szorgalmazzuk, hogy a kormány az önkormányzatokkal és a fejlesztési ügynökségekkel való konzultáció alapján válassza ki az EU alapokból finanszírozott projekteket. Az EB a következő három célkitűzést fogalmazta meg:

1. A közegészségügyi rendszerek megerősítése – egészségügyi és kórházi berendezések, fertőtlenítő eszközök, fogyó eszközök, specifikus közegészségügyi intervenciók;

2. A kis- és közepes vállalatok likviditásának támogatása – KKV garanciaalapok tőkésítése, kedvezményes és támogatott hitelek;

3. A munkaerőpiac támogatása – rövidtávú foglalkoztatási formák finanszírozása, átképzés, munkaerőpiaci intervenció.

Ezek mellett a regionális fejlesztésre és a helyi közösségek számára fontos infrastrukturális beruházásokra kell átcsoportosítani az EU forrásokat. Az RMDSZ szorgalmazza, hogy az Európai Alapok Minisztériuma és a kormány illetékes képviselői azonnal kapcsolódjanak be az EB által kezdeményezett intézményes párbeszédbe, ugyanakkor itthon kezdjék meg az egyeztetéseket a gazdasági élet szereplőivel, hogy minél gyorsabban és hatékonyabban ki tudják használni az új lehetőségeket. Az önkormányzatok beruházásainak finanszírozása, az alárendelt cégek és intézmények bezárásából származó kiesések résztámogatása lényeges.

A romániai sürgősségi állapot parlamenti jóváhagyását követően, az RMDSZ indokoltnak tartja, hogy **a kormány hajtson végre egy sürgősségi költségvetési kiegészítést.** Javasoljuk egy **rendkívüli Intervenció Alap** létrehozását, melynek induló értéke 10 milliárd lej. Az életbe léptetett gazdaságélénkítő intézkedések, valamint a válság alakulásának függvényében az Intervenció Alapot tovább kell növelni. A válságkezelés forrásszükségleteit jelenleg lehetetlen felmérni, az Európai Unió tagállamai között is jelentős eltérések mutatkoznak, az eddigi intézkedések szórása a GDP 1,5% és 15 % között helyezkedik el.

Az RMDSZ szorgalmazza **a válság által érintett kis- és közepes vállalkozások kiemelt támogatását** a munkahelyek megőrzése végett. Megoldást jelenthet, többek között, a csökkentett munkaidő

vagy az állam által fizetett kényszerszabadság (*şomaj tehnic*). Meghatározott időre fel kell függeszteni a válság által érintett vállalkozások társadalombiztosítási és egyéb, a fizetésalapra kivetett állami kötelezettségek kifizetését, amennyiben a vállalkozás nem szünteti meg az érintett munkahelyeket. Ebben az esetben fel kell függeszteni az ÁFA kifizetésének kötelezettségét is. A pénzügyminisztérium azonnal fizesse ki a vállalkozások felé felhalmozott adóságait (ÁFA, betegszabadságok, más tartozások). A működési tőke és forgótőke biztosítása létkérdés a KKV-k számára. Forgóeszköz finanszírozásra könnyített rendszerben olcsó hitelekkel kell a vállalkozások rendelkezésére bocsátani. A válság miatt elbocsátott alkalmazottakat egyszeri, vissza nem térítendő egyéni támogatással, illetve munkaerőpiaci intézkedésekkel kell támogatni.

Turizmus, éttermi és szállodai szolgáltatások. Az utazási tilalom világszerte a turizmus visszaszorulását eredményezte, emiatt ebben az ágazatban jelentős bevételkiesések lesznek. Tekintettel arra, hogy a turizmus köré szövődő szolgáltatások sokfélék, nem lehet egységes megoldást találni, de mindenképpen ösztönözni kell a járvány idejére a munkavállalók minél nagyobb részének megtartását, az éttermek és szállodák kieső bevételeinek pótlását. Ösztönözzük az aktív felkészülést különböző vonzó promóciós csomagokkal a válság utáni teljeskörű működésre. Javasoljuk a vakációs utalványok összegének megduplázását a 2020-ban és 2021-ben a belföldi turizmus fellendítése érdekében.

Szállítmányozás. A romániai szállítmányozó cégek az egyik legnagyobb vesztesei a kialakuló válságnak. Számukra olyan intézkedéseket kell hozni, amelyekkel a következő időszakban kieső bevételeiket ellensúlyozni tudják, valamint az alkalmazottak kényszerszabadságának költségeit pótolni tudják. Ilyen lehet az állami segély, amelyből az alkalmazottak bérét fedezni tudják a válság néhány hónapjában, vagy akár a szigorított körülmények között, de engedélyezett nemzetközi áruforgalom a bevételkiesés csökkentésének céljából.

Exportáló cégek, autóipar, globális ellátási láncok. Globális gazdaságban élünk és dolgozunk, a vilá járvány által okozott gazdasági visszaesés előbb vagy utóbb minden vállalkozást hátrányosan érint. Az exportáló cégek támogatása kulcsfontosságú, az intézkedéseket az állami Intervenciók Alapból lehet finanszírozni. Szükség van a FNGCIMM kkv-garanciaalap és az Eximbank tőkésítésére, ezek révén kedvezményes exporthitel-rendszer sürgős kialakításával kell segíteni az exportőrök piacon maradását. Azonnal tisztázni kell az ún. *vis-maior* bizonyítványok kibocsátásának rendszerét, bürokráciamentessé és ingyenessé kell tenni a rendszert, elektronikus ügyintézés kell bevezetni. Fontos a *de minimis* állami támogatások felső értékének felemelése 500.000 euróra.

A mezőgazdaságban a termelési oldalon a járvány miatt közvetlenül nem keletkezik kiesés, hiszen ez éppen az a tevékenység, amelyet nem akadályoz az utazási- vagy a gyülekezési korlátozás. Viszont hiába maradnak meg a termelési mennyiségek, ha azok piaca beszűkül vagy teljesen megszűnik, különösen, ha egyes termékek exportfüggőségére gondolunk. Ezért a mezőgazdaságban elsődlegesen az élelmiszergyártás zavartalanságára kell fókuszálni, hiszen erre lesz a legnagyobb kereslet is globálisan. Amihez viszont szükségesek az alapanyagok, és ahhoz pedig elengedhetetlen a rendelkezésre álló munkaerő, a zavartalan szállítás, a támogatások határidőre való kifizetése. Szükséges intézkedések a mezőgazdaságban:

1. A földalapú és más támogatások online ügyintézésének könnyítése és a támogatások mielőbbi kifizetése;
2. Támogatott hitelek a további működéshez;
3. Szövetkezeti rendszerek létrehozásának támogatása és segítése, hiszen ezáltal a kieső ügyfélkör újraépíthető, az eladás növelhető és racionalizálható a további működés;
4. Új technológiák és innovatív eljárások támogatása az élelmiszergyártásban;
5. Családi vállalkozások támogatása, a piacra jutás segítése online kereskedelem támogatásával, a kistermelők támogatása, hogy termékeik akadálytalanul eljuthassanak a kereskedelmi hálózatokba.

Az állandó és részletes tájékoztatás, a hiteles közmédia és a pontos kormányzati kommunikáció nagyon fontos **a bizalom helyreállításának érdekében**. A jó kormányzás, átlátható döntéshozatal és állandó társadalmi párbeszéd a kormány mindenkori kötelessége, a sürgősségi állapot csak fokozza ezek jelentőségét. A *fake news* elleni fellépés fontos, az emberek pontos tájékoztatása a válság elleni fellépést erősíti. **Az RMDSZ felelősséggel kezeli a közösséggel szembeni kötelezettségeit**, a közképviselő és a politikai képviselő feladatait. Szerepet vállalunk közösségünk teljes intézményrendszerével való párbeszédben, a válságkezelés eszközeinek megalkotásában, az intézkedések kivitelezésében és a pontos és naprakész tájékoztatásban.

2020. március 20.